

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТ ПАРТИЯСЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЯ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЯ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

Өртөө 20 коп.

С. Итонну Н. С. Хрущевтун хүлээп алганы (1 арын). АНГЫЛАП АЖААП АЛЫШКЫННЫ КЫМ-НА АЖЫГЛАКСАВАС БОЛДУР ОЛ ДЭЭРГЕ ДҮЖҮТКЕ ХӨЙ ЧИДИРИГЛЕР ТАВАРЫШТЫРГАНЫ ОЛ (1 арын). ШКОЛАДАРГА ЧАА ӨӨРЕДИЛГЕ ЧЫЛЫ ЭГЕЛЭЭН (1 арын). В. И. Ленин атыг pioneer организациясынын дугайында дүгүм (2 арын).

Чер-черде мал чөмчүнчү белеткелди (2 арын). А. Мотылев.—Марксисти-лениничи теориянын күжү практика-биле бузулбас зарылдыгы (2—3 арындарда). К. Тугаржым.—Чолачылар ортузунга социалист чарышты улам калбартыр (3 арын). Л. Никитин.—Хуваашпас фонд—колхоз ажил-агымнын өсүдөсүнүн үдөсүн (3 арын).

Садыг ашмыны четпестерин чаплады (3 арын). П. Дорманский.—Аткыч тилек турар (4 арын). Кызылтын Коммунист партиясынын ТК-зынын Политбюроунун калбак хуралы (4 арын). Совет өрткө чүтүз айтыртын шиктирээ (4 арын). Британ чед-вионнардын конгрессин айттыгы (4 арын).

Хой малды тарып боозадырын организастыг чорудар

Никитин мал ашмын көгүдөсүнүн, оң уксазын экижидеринин, мыангы хойнуң дүктүн бедидеринин кол үдөсүн болза хой малды чогуур өйдө органдыктыг тарып боозадыр болур. Колхозтарда болгаш совхозтарда бүгү малдарнын баш санынын 82,4 хуузу хой мал болуп турар. Мычтанга хой малды баш санын өстүрүдө, оң уксазын экижидерде хой малды тарып боозадыры уагу ужуу-дузалык.

Чамдык райондарын, колхозтарнын болгаш совхозтарнын удурткучулары хой малды тарып боозадырын политика, ажил-агым талаа-биле уагу ужуу-дузалык чедир үдөлөй келген-биле өрткө чылын хой тарып боозадырыннын ният планын колхозтар 92,4 хуу, оң шиктендеринын дүктүг кошкарларнын үрөс-биле хойну тарымын, оң уксазын экижидеринин планын чүгө 88,9 хуу үстүткөн болгай Мыччага Таңды районун колхозтары хой тарып планын чүгө 69,6 хуу, Чаа-Халдан колхозтары 72,4 хуу, Бай-Тайганын — 76,2 хуу үстүткөн керечи болур. Бу чогуу көргүзү турары дээр, өрткө чылын чамдык райондарын удурткучулары, МТС-терин, совхозтарнын директорлары болгаш колхозтарнын даргалары хой тарып боозадырын организастыг чорударын кычкыргы салбаанын, хой тарып боозадыр пункттарын өй-шаанда эки белеткөөсүн айтты турар. Оң уламандан өрткө чылын Таңды, Улуг-Хем болгаш Чаа-Хем райондарын партия комитеттери, күсүкчөөрү, зооветажмадчылары хой тарып боозадырын организастыг чорудар, оңу багай удуртканы-биле өй-шаанда уксазын барык 30 муң ажит хураганнары чедир албааныр.

Бо чылын колхозтар, совхозтар мал тарып боозадырын сентябрынын бирөөдө өгөдөр турбуже, харын мыччага чедир оң белеткелдин бени дооспайн ол ашмын өгөдөрүн кедергей оройтадып турарлар. Бүгүгө чедир колхозтар хой тарып боозадыр өргү пункттарын чүгө 65,7 хууун септеп ал, ам-даа 46 чаа пункттарын тудуун дооспаанар. Чаа-Хем, Бий-Хем, Тес-Хем райондарын колхозтарында мал тарып пункттар ам-даа бүрүн белен өөс. Чамдык, Бий-Хем районун «Халын» болгаш «Партиянын ХХ съездин», Чаа-Хеминин «Совет Тыва», «Коммунисттик өрк», «Бурнугар» колхозтарда хой тарып боозадыр пункттар ам-даа белен өөс. Олар мыччага чедир эдержягеге кирер кодан хойларын үдөсүн, кошкарларын белеткөөсүн болгаш пункттарын дөңг-херекселдерин четчелеп, садпн албаан болуп турар.

Райондарын көдө ажил-агым инспекциялары, оларнын зооветажмадчылары хой малды тарып боозадырын белеткел ажилдарын организастыг чорударын багай чорудуп турарын болгаш колхоз, совхоз бурзулгө боттуг дузалыктын чедирбей турарын айтса чогуур. Ол мычаш областың ба- дө ажил-агым өргөлөдү (аштер Соколов, Ушаков) хой тарып боозадыр техникаларын кыска хуусааыг куруун аажок өздөштүрүш-биле өрткө тарып турар.

С. Итонну Н. С. Хрущевтун хүлээп алганы

СССР-инң Көдө ажил-агым министрствосунун чазанын бугаар Совет Эвилелине чоруп турар америка көсү хой-ничиачи ажилчиди, уагуп болгаш сан-техничагерини Сайрус Итонну СССР-инң Министрлер Чувделениң Даргазы Н. С. Хрущев сентябрь 1-де Кремльге хүлээп алган болгаш оң-биле чугаалашкан.

Чуректин ханымнан болгаш найрадым байдалына өрткө чугаалашылга чоруп турда, Совет Эвилелиниң болгаш Американын Батышкан Штаттарынң уаустарын аразыга найрадым, каймак-каймын багчы чорукту болгаш кады ажилдажылганы көгүдөсүн-де болгаш быжыгалаарыңа хамаарыштыр бодунуң болдарын С. Итон табылбыраан болгаш үстүртүң, көдө ажил-агымнын база өрткөчүн талазы-биле ийи чурттарын төлөөкчүлүкүнүн аразыга найрадым болгаш каймак-каймын багчы зарылдаалар улам ийи көгүдүр дөдөрөңгө иделген илгергей-өөк.

Совет Эвилелиниң болгаш Американын Котумшала Штаттарынң

Аңгылап ажаап алышкынны кым-на ажыглаксавас болдур, ол дээрге дүжүтке хөй чидириглер таварыштырганы ол

Россия Федерациясынын колхозтары болгаш совхозтары баштайгы миллиард пудту дужааган

Россия Федерациясынын көдө ажил-агымнын ажил-ишчилери дүжүттү өй-шаанда болгаш шымарыг ажаап алыр база тараа белеткелдеринин планын күсөдир дөң чарышты калбак непертеркеш, ажаап алышкынны, күрүгө тарааны садарын болгаш дужаарын чедиршикнин чорудуп турар. Бо чылым сентябрь 1-ге чедир РСФСР-инң колхозтары болгаш совхозтары 1,055 миллион пуд тарааны күрүгө саткан болгаш дужааган, ол дээрге 1957 чылымн бө үезинде дужааганнадан 333 миллион пуд хөй болуп турары ол.

Амгы үезе Поволжениң болгаш кара хөрүгүнүг төп областарын соон дарып чурттуун эң уагу тараалч чөриңи — Сибирьинң областарынн болгаш крайларынн колхозтары база совхозтары күрүгө тарааны калбак фронт-биле дужаап өгөдөөн.

Отчугаштар

Дүмен сылдыс аразында Дүшеки Ай (өжөөн-даа дөг) Бара бузут ортузунче Бажын кирди, карагылаан. Дөңг-Аксы — Даниловка Дем-не дөвүн чылым калды. Хонар дөңгин Сарыг-Сепче Хоорум-биле чедиркен мен. Амдын чаа-ла чашты берген Айдан черде дыка чырык Орук дургаар шуулкак-шуулкак Отчугаштар уткүй кел чөр: Башкы дүжүт күрүгө Барын дужаар машиналар Дөңг-Аксы кайм сен дөш Дөңг чоктап турары бо. Орук дургаар отчугаштар Оон-даа артык чырынар-ла! Алдын чөмөгү тараа-биле Ажыраарын додурунари

Тараа дээш демиселдин үезинде харылзаа ажилдакчыларынын сорулгазы

Бастык областың көдө ажил-агымнын ажил-ишчилери бо чылым чаагай дүжүдүн кыска хуусаа-ла чидирг чок ажаап алыр, Төрөөн чуртка хөй тарааны белеткеш бээр дөш амгы үезе хайымшыкынн ажилдап турар. Тараа дээш бүгү уагустан уагу демиселдин бө эң харысаалгагы үезинде харылзаа ажилдакчыларынын мурунуга бедиткен негелдеер база тургустунуп турар.

Мал чөмчөрүн белеткөөр болгаш дүжүт ажаап алыр машиналар өгөдөөн бээр Райондарче почта чидиригенин областың харылзаа өргөлөдүшүн ажилдакчылары өзгөчө ажилчиди. Чаа-Хем районунң «Совет Тыва», Таңды районунң «Тилдеге» көдө ажил-агым артык-агым база Элегес-Аксы болгаш Сепсеринг суураарга чедир почтаны дүрген чедир суурга-биле тускай автомашиналарын быжыктаан.

«Тилдеге» колхозта ажаап алышкын

Чаа-Хал районунң «Тилдеге» көдө ажил-агым артык дүжүт ажаап алышкынны организастыг чорудуп турар. Артыктын хөвү бригаданын ажил-ишчилери МТС-тин механикаторлары-биле кады 388 гектар тарааны, оң иштинде аңгылап ажаар арга-биле 271 гектарын кестирген. Тарааның бир гектардан ортумак дүжүдү 15,9 центнер болуп турар. Хөвү бригаданың ам 163 киж, 9 комбайнар болгаш еске-лаа техника хаара туттуган.

Тараа өөртүкчүлери Н. Донгас, Маутыгыр, комбайнын хөпөөнөкчилеринде Олад, Уйнук, С. Дүлөн олар хүн бүрүдө бугаар ажил норманы 115—170 хуу чедир күсөдир, мураччылар болуп турар. Колхоз 385 тонна тарааны күрүгө садар планын, херек кырында 250 тонна саттыган, а арткаан 135 тоннаны сентябрь 5-ге чедир күрүгө шыжжарына кирер, анда немештир пландан ажыр 300 тонна тарааны күрүгө садар дөш колхозчу ажил-ишчилер патриотчу чүткүлдү ажилдап турар.

Б. КАРАШПАЙ. Чаа-Хем, Сарыг-Сеп суур.

Колхозка бистин дузавыс

Чаа-Хал район төвүнде тараа хүлээп алыр пунктга чаа дүжүттүн тараалары дүн-хүн чок кирип, мыда ажил-иш хайымтын турар. Район төвүнде албан организастык чөриңин ажилчын, албан-хаакчылары тараа хүлээп алыр пунктга доктааттыгнан график баугаар ажилдап, колхозтардан келген тарааны арылгаар, кургадыр, савалаар ажилга дузалык турар.

Бистин тараа хүлээп алыр пунктунң ажилдакчылары график баугаар ажилдаан хүнүгөстө Ленин атыг колхозтан өкөлөгөн 12 тонна сууны арылап, шоодалашып берген бас.

Районнарда харылзаа койтораларына болгаш салбырларынга почтаны чогуур үезинде чедирери — ол ажилдын чүгө өгөн, а кол чүгү чүдөс дөш, келген почтаны ээле-ринге — колхозчуларга, совхозтарнын, МТС-терин, СТС-терин ажилчыннарына чогуур үезинде чедирин тарадырында. Боттарынын чагаан солуннарын, журналдарын көдөңнү ажил-ишчилери четкөпөй манап турар дөдөрүн хары-заанын ажилдакчы бүртүг, чер-черде почталыбыр чыгыс шахта-лаа уттуг болбас ужурут. Көдөңнү ажил-ишчилерин чагаан солуннарын база журналдарын ээле-ринге чогуур үезинде чедирбешан, 1950 чылымн чагыдазын организастарын харылзаачы бүртүгден негеттинип турар.

Улуг-Хем районда Ленин атыг колхозтун Шокар-Дөң участка-да тарааны дыка чаагай үңгөн. Чурукта: «ДТ-54» тракторун башкарыкчымы (солгай талазында) Т. Ч. Кара-оол биле лафетчик Д. Д. Тостай-оол лафеттик жатка-биле хүнде 10 гектар норманы 15 гектар кылдыр кестирип турар.

Фото В. Луктовтун.

Октябрьның байырлалына уткуштур

Октябрьның социалисттик Улуг революциянын 41 чыл өювүн байырлалына күш-ажылыч белеткит ужуражыр дөш Хуу-Аксынын металлургия комбинатынын туулуңд бышачылар бригаданы бо чылым август айда бодунуң планын хуу-саа бетинде күсөткөн. Бригаданың кежигүнери 1958 чылымн тудуг ажилдарынн планын хуусаа бетинде—Октябрь революциянын байырлалына чедир бүрүн күсөдир, тудуг ажилдарынн шымнарын улам экижидер болгаш бот-үнесин чыгедир дөш чарышты калбарткан. Туугулар аштер Кыргыс Вадм, Хомукку Кара-оол, С. Михайлов, О. Дарган-оол, Б. Юравин олар боттарынын хүн бүрүдө нормаларын 200 хуудан өрү күсөдир, туугуларынн социалисттик чарыштын тилекчелери болуп турарлар.

Школаларда чаа өөредилге чылы эгелээн Баштайгы медээ бердинген

Бүстүн баштайгы айы—сентябрь бирн бүртөг, чашкынның серин хүн болжаак, ол өрткө Кызылдың кудумчуларын урууларынн хөгүдү үнү, уагу өөрүшкүзү догдан турган. Эргенгиңиң сес шах четшөөн-де дөңгө Ленин кудумчуну өрү аламы чыгыс аай кептик кызыл талстугарлыг бичи оолдар болгаш уруглар бөлүк-бөлүк ийи-үш болуп алган школаларынче далажып бар чораннар. Баштайгы кичөөдүн медээ— чаңыл болган конгаалар өдеринге чедир ам-ла минуталар арткаан. Кызылдың № 2 тыва ортумак школанын эжинге бүгү өөреникчилер кластар айым-биле чыскаалыкканнар. Школа директору өш А. Дым-оол өөреникчилерге чаа өөредилге чылымын эгелээни-биле холбаштыр байыр чедирип, чаа-чаа күштер-биле быжыг салыг-чурунуң көчүгү эки өөрөсприн күзөөн. Шугум чыскаалынын мурунда школанын эң-не хөймерлери, ол хүн школаны амырдалың эжини бир дугаар ажыдып кирер, чаштангы чараш бичи бириг кластардан баа чыскаалган. Оларга онгу кластар кайрадыгы кады өөрөспө кижизиринн дөдөс кылдыр чөгөктерин өкөп тудуулаанар. Чыскаал доозулан. Баштайгы медээ өгөн. Чаңгыс аай, шөвөргин кеттиңген школаны уруглар тус-тус кластарынче кире бергенер.

Чазаны хоорайнн школаларын чаа өөредилге чылымын эгези уагу байырлап дөг болган. Чаа-шынн кылдыр беттиңген уруглар, оларын үзөөн ала-нелер дыка өрте школаларын хөриңинн иштиң долуп

Келген. Илачтыга Чаазаанын № 1 ортумак школаның чаны онза хайымшыкынн. Ол школага бө өөредилге чылында 420 хире өөреникчилер өөрөспин эгелээн. Школаның дирекция чөри өөреникчилерин хүлөө алырынга эвөсп өөс чүдөдери кылган. Школанын класстарын, интернатты база столовананы чогуур өйдө, көчүгү эки шымарыг кылдыр септөөн. Школанын өөреникчилер боттарынын күжү-биле библиотеканы, спорт шөлүн болгаш еске-даа чүдөдери тудуп алган. Өөредилгени өгөдөөн күнүдө байырым шугум чыскаалын өрттөр-гөн. Анаа школа директору Дөңг-дөй чаа өөредилге чылымын эгелээни холбаштыр школаларга болгаш башкаларга байыр чедирбешан, өөредилгеге баа күш-ажылыч чедиршикнинн бөлүгүн күзөөн. Өөреникчилерин мурундан школа доксомол организастынын секретары М. Кызыл-оол чүве чугаалаш, өзүп оларга анык салгалчылар дугайында партиянын болгаш чазактын уагу сагыш салышкыннын өөрү чөдиргенин илгертей.

Чурукта: № 7 школаның өөреникчилеринн өөредилге чылымын эгезинде башкылары-биле ужуражып турары. Фото С. Фокостовтун.

Ф. ДЮНАРЕВ, бышачылар бригаданынн бригадари (СЭТА)

Чолаачылар ортузунга социалисттик чарышты улам калбартыр

Тыва автортест эргелелинин автортест квалитетинин чолаачыларынча баа алыштырылган ортузунга социалисттик чарышты калбартканын түнелинде олар чыккан артык чарыштын планын бо чылдык эртеген чед айларында баай эвес күттөкөнөр.

Ылангы Кызыл АК-ынын коллектив бодуңу планын тонна талзы-биле 194,9 хуу, а тонна-километр талзы-биле 198 хуу кыдыр күттөкөнөр чедип алган. Ол ишкан Кызыл-Мажалык, Кызылдын № 1 чык автортест квалитетинин баа автортест эргелелинин Минусинск АК-ынын коллективтери белик кутулдарын ашканды, кывар, чаар материалдарын хойну кам-шап алганнар.

Чык сөөтүлгенин планнын чедишкенин күттөкөнөр, кывар, чаар материалдарын хойну камшап алган, чык сөөтүлгенин бот-үенин чедиштин турар чолаачыларын са-ны көтүрүп. Чижээ, Кызыл АК-ынын чолаачы П. Беликов бо чылдык баштагы чарыштын белик бодуңу бүдүн чык планын күттөкөнөшпаша, 2218 литр бевинин, 2200 ажыг рубльдин орулгазын камшап алган. Ол ишкан үе АК-нын чолаачылары эштер Минин, Немола-бий олар чык сөөтүлгенин бүдүн чыл планын күттөкөнөш чедип алган, эжең каш чүе литр кывар, чаар материалдарын камшап алган.

Кызылдын № 1 чык АК-ынын чолаачылары эштер Волков, Дрозд, Зволн, Кара-Ашк, Кызыл-Мажалык АК-ында эштер Леонов, Биехт, Петухов олар чолаачылар-нын социалисттик чарыжынын мур-нуку одурунда чоруп туралар. Ындыг болза-даа, чолаачыларын ортузунга социалисттик чарышты чамдык АК-ларда профвилет органи-зациялары болгаш чурт улетуру-ленин ажылчыларын профвилет облоку (аш Георгиевский) ам-даа эртеней удурун турар. Мур-накчы чолаачыларын, токарларын, слесарьларын дуужалгам калбартыр, эскектерге дамчыдар та-лазы-биле боттуг челектер алын-май келген. Социалисттик чарыш-ты күттөкөнөр чогуну үенине у-дурбей турар болгаш чолаачылар-нын, автоажы-агыларнын акыл-чымдарнын хуралдарында даа чуткалашпн кырун келгенин де-скел-ээр черек.

Пассажираарын үзүктелештин чок аргыштар кол хуэлдегит Кызыл АК-ынын чолаачылары чык сөөтүлгенин планын ажыг күттөкөнөр турар-даа пассажираар аргыштарынын планын сөөгү үде четиес күттөкөнөр турар алган. Оң чок чылдагамы чүдөл дие, авто-бустар чолаачыларын ортузунга чарышты эртеней организаация-да, оларнын акыл-чымны дуужал-гына кошкатканында. Чык сөөтүлгени-нин болгаш пассажираар аргыш-тарынын чыл планын хуусаа бет-тике күттөкөнөр чедип алыр тө-дөлө, автомобиль транспортуңу бүгү ажылдакчыларын ортузунга чарышты улам калбартыр, оларнын бүгү күжүн тараа дөш көдөңүн акыл-ничиликтерин демисеянге ду-залажырыче үлэндирерн эргежок чугула.

Колхозтуң тудугжуларында

Бай-Тайга районун «Малчын» колхозунун тудуг бригадасы (брига-дири аш Куза) бо чылдын тудуг планын эки күттөкөнөр турар.

Тудугчулар бо айнык эгезинге чедир 40 чуртталга бажырларын, 6 арадың тургулар яслын, чунар бажынын ажыгала кыра кыдыр бүгүн кылганнар. Оон ангыда эрги сарайга немей, түүбү өртедир улуг сарай туттуңган болгаш оларга ня-тил-биле 36 муң түүбүнү белет-кен кылган.

Британцын кежигуярындан Килон, Сарыг-оол, Шерит-оол олар эскектерин бедик көртүгүлүг ашканды тургалар.

СЭК-нин Топ Комитетинин бол-гаш - Министрлер Чөвүлелин «Колхоз тургузуу улам ийик хөг-жүдүр болгаш машина-трактор ста-нцияларын аде организаастар дугай-ында» долтамын көдөз ажыл-агый артельдеринин чаа күчүгүг көдү-лүшкүнуңу улам бажыг баазам болган. Көдөз ажыл-агый техника-зын колхозтарга саткан чорук олар-нын акыл-агыйн улам бажылаар болгаш дүрген хөгжүүр аргазын улам күттөдирген. Көдөз ажыл-агый продукттарына чынгыс-ай өртектери долтааткан чорук кол-хозтарын орулгазын болгаш ху-ваашпас фондунга көдүдиргенге улуг ийини берген.

Бир эвес 1957 чылда көдөз ажыл-агый банкында колхозтар-нын капитал салымшынын са-мынга 2.084.000 рубль кирген тур-ган болза бо чылдын чүгө 8 ай-ларын иштинде 2 миллион хире рубль кирген, ийнчаарга, чыл төн-чүзүгө чедир 5 миллиондон эжең эвес түндүк рубль кирер.

Ындыг болза-даа хуваашпас фондуга хөргенин санын акыл-хе-ректин чүгө эгези ол. Ол акша хө-ректин шын ажылаары улуг ажур-нынны амыдырал бүрүн-биле бедиктаан.

Коммунист тургузушкунун амгы үе-чадамда өңүчүн коопе-ратив-колхозчу хевир колхозчулар-нын хөй-ниити болгаш хууда эрге-ажыктарын эне-эжлек-биле дүш-турүп турар. МТС-терин партиязин ниитинин баугаар аде организа-стат турар чорук колхоз бүдүргө-ленин улам ийик эвериге кайт-кыч улуг ажур-дузалыг бооп турар. Ол аде организаастарын бүдүргө харызааларын улам ийик хөг-жүүрүгө, солчушунуң болгаш хувааланын хевирлерин улам сай-зыраңгайжыдырыга чедирер.

Технианы колхозтарга садар чорук коммунисте шилчигеленин со-рулгарында таарымчалыг эвес боол дег бараан саарылагыннын хөдөлүр кавызын калбартырыга чедир берес ирги деп чамдык экономистер чутулаан тургулаан. Херек кырында коммунистин дөдү чалдында бараан бүдүргөдө чөк анаар. Ийнчаажок хөгжүлө-ни диалектика калдыгы дөргө-лө, ол ботушкун социализмде коммунизмге шилчигелени үениде бараан бүдүргөленин бажылаарын-ча үндөйлөткенин боттанар шак ындыг боор.

Бүдүргөнгө чексек-херексе-дерин колхозтарга садарга бараан-акша харызааларын хөдөлүр кавызын чигиниң чокка калбар болбайсан. Мурнунда бүдүргө-ниң чексек-херексе-дерин бараан-вар кылдыр бүдүрүп турганы-ла шын, ийнчала-даа олар колдуу-нда күрүе сөөкүстөрүн иштинге саартканын турган болгай. Ам көдө-зө ажыл-агый ажылдарын чеп-сек-херексе-дерин колхозтарын

Хуваашпас фонд—колхоз ажыл-агыйынын өзүлдөзинин үндөзини

Көдөз ажыл-агыйнын бүгү адыр-ларын бедик көдүргүшкүнү дөш демисеян организаацияшкан, Коммунист партия колхозтарын хуваашпас фондунун улам көдү-лөдү дугайында улуг ичкөңгөй салып турар. Ол чөдө билдинтир. Чүгө дөрге колхозтар улетур бү-дүргөдери ишкан социалисттик ажыл-агый болганда калбартан үн-дөзинин дагын бүдүргөнгө органи-зация-биле хөгжүп турар. Ийн-чангаш акша хөргөни чымдаам чокка, улам өңүп турар хуваашпас фондуга чокка колхоз бүдүргөлө-н хөгжүп шыдаас.

Материалдыг чаагай амыдырал чүгүн-даа мурнунда ниитинин акыл-агыйындан хамааржыр дөргө-ленин Бии-Хемин колхозчулары боттарынын хөй чылдык дуужала-зындан бузурөөнер. Артында ниитинин акыл-агыйынын дендели бедир түдүм-ча колхозчуларын акша болгаш натуралдыг орулгазын улам улгайтп, оларнын материал-дык база културтуг амыдырал-нын дендели бедир турар.

Колхоз ажыл-агыйнын бүгү адырларын үзүктө чок өстүрүп, бажылаарында, оң орулгазын ула-гатырында, көдөз ажыл-агый ар-телини Уставын шынчын сатыр-гыла күчүн-даа мурнунда бүгү колхозчулар боттары сомуругалды. Ийнчангаш акша орулгазын ху-ваашпас фондуга чыл бүрдө-лө ниитинин акыл-агыйынын хөгжү-лөдө дүргөн темпизин хандырып шыдаар түнү кирип турар кол-хозтар көчүгүш шын кылган турар.

Тарылга шөлүнүг улам калбарып турарында, дүштүч болгаш ма-дын продуктунуң бедиринин хире чергези-биле колхозтарын орул-гасын улам көдүдөп, оларнын ху-ваашпас фондугу өңүп турар. 1955 чылдаазын-биле дөмөйтөргө Бии-Хем районун колхозтарын хуваашпас фондугу 1957 чылда үш катап өскөн.

СЭК-нин Топ Комитетинин бол-гаш - Министрлер Чөвүлелин «Колхоз тургузуу улам ийик хөг-жүдүр болгаш машина-трактор ста-нцияларын аде организаастар дугай-ында» долтамын көдөз ажыл-агый артельдеринин чаа күчүгүг көдү-лүшкүнуңу улам бажыг баазам болган. Көдөз ажыл-агый техника-зын колхозтарга саткан чорук олар-нын акыл-агыйн улам бажылаар болгаш дүрген хөгжүүр аргазын улам күттөдирген. Көдөз ажыл-агый продукттарына чынгыс-ай өртектери долтааткан чорук кол-хозтарын орулгазын болгаш ху-ваашпас фондунга көдүдиргенге улуг ийини берген.

Бир эвес 1957 чылда көдөз ажыл-агый банкында колхозтар-нын капитал салымшынын са-мынга 2.084.000 рубль кирген тур-ган болза бо чылдын чүгө 8 ай-ларын иштинде 2 миллион хире рубль кирген, ийнчаарга, чыл төн-чүзүгө чедир 5 миллиондон эжең эвес түндүк рубль кирер.

Ындыг болза-даа хуваашпас фондуга хөргенин санын акыл-хе-ректин чүгө эгези ол. Ол акша хө-ректин шын ажылаары улуг ажур-нынны амыдырал бүрүн-биле бедиктаан.

Коммунист тургузушкунун амгы үе-чадамда өңүчүн коопе-ратив-колхозчу хевир колхозчулар-нын хөй-ниити болгаш хууда эрге-ажыктарын эне-эжлек-биле дүш-турүп турар. МТС-терин партиязин ниитинин баугаар аде организа-стат турар чорук колхоз бүдүргө-ленин улам ийик эвериге кайт-кыч улуг ажур-дузалыг бооп турар. Ол аде организаастарын бүдүргө харызааларын улам ийик хөг-жүүрүгө, солчушунуң болгаш хувааланын хевирлерин улам сай-зыраңгайжыдырыга чедирер.

Технианы колхозтарга садар чорук коммунисте шилчигеленин со-рулгарында таарымчалыг эвес боол дег бараан саарылагыннын хөдөлүр кавызын калбартырыга чедир берес ирги деп чамдык экономистер чутулаан тургулаан. Херек кырында коммунистин дөдү чалдында бараан бүдүргөдө чөк анаар. Ийнчаажок хөгжүлө-ни диалектика калдыгы дөргө-лө, ол ботушкун социализмде коммунизмге шилчигелени үениде бараан бүдүргөленин бажылаарын-ча үндөйлөткенин боттанар шак ындыг боор.

Бүдүргөнгө чексек-херексе-дерин колхозтарга садарга бараан-акша харызааларын хөдөлүр кавызын чигиниң чокка калбар болбайсан. Мурнунда бүдүргө-ниң чексек-херексе-дерин бараан-вар кылдыр бүдүрүп турганы-ла шын, ийнчала-даа олар колдуу-нда күрүе сөөкүстөрүн иштинге саартканын турган болгай. Ам көдө-зө ажыл-агый ажылдарын чеп-сек-херексе-дерин колхозтарын

дузалыг. Ниитинин акыл-агыйн улам калбартырыга ажылаар дөш акша хөргөни кавың, акша-агыйн өңү-биле ажылаан кал-дыг эки түнелдерин берген дөргө-н дыва хөй чижектерге көртүгүп бо-лур.

«Кызыл тараачын» колхозун колхозчулары сөөгү үш чыл иш-тинде хуваашпас фондуга ийи ми-ллион хире рубльди кирген. Ол аш-на-биле ийек кажаларын, сидос башыларын, хөй кажаларын, ха-ваннар кажаларын, күш кажал-арын бара уруугар яслын ту-дуп, тараа осканди, ол ишкан механизастан шынчын туаңу тур-гуп алган болгаш беш автомаши-наларын баа бургон тергелерин са-дып алган. Мал фермаларыга бе-дик продуктун бүдүрүкчүлер бо-гаш саар инектер немешкен.

Хуваашпас фондуга акша хөргө-нин колхозчулар кайы хамаан чок үрүмкө чүдүдөр садырыга чар-гыдавай, ону чүгө улуг тудуг-лар тургузарыга ажылап турар. Оң ужурунда «Кызыл тараачын» колхоз чыл келген түдүм-ча улам байлып, хөгжүп турар. Ол колхоз ийнчаар өңүп, сайбарн турарында мадаа эске колхозтардан экосур-антылар бо-ла чедип келген мурна-гы колхозтуң улетер дуужалазы-биле танымал туралар.

Кадрлар-биле эки бажылааттын-ган көдөз ажыл-агый артельдерини хөй-ниити акыл-агыйн өң-чедириникин өсер деп түбүни прак-тика көртүгүп турар. Ленин аттыг колхоз району хождунгай колхоз-туң бирөөш турган. Оң хождун турганы болза анча мурнунда дар-галга турган кижилерин иници-атива чогундан, олутнай шүшпөң чо-руундан болуп турган. 1955 чылда колхозчулар колхоз даргазына ком-мунист эш Сергей Болдыревич Му-чаевти содуп алганнар. Эш Му-чаев үр чыл бүдүргө стажтыг бо-гаш бедик билгини.

Партия организаациянын дуза-зын-биле колхоз баштаар чери алыг-латтырмайн турар куралдарын илере-дип, тын ажылаар талазы-биле улуг ажыды кылган. Ындыг куралдарын бирөөш болза күр бо-лгаш куруккан черлерин ажылгалга кирип, анча тарылга шөлүн кал-бартыры болган. Оң түнелинде Ленин аттыг колхозтуң акыл-агыйн емска хуусаа иштинде элөң сетип берген.

Ол колхоз эртең чылды 2 ми-ллион хире рубльди орулгазын ал-ган болгаш ол түңдөн 850 муңу хуваашпас фондуга салган. Ол чорук ниитинин акыл-агыйн бажы-лаар арганы берген. Колхозта мадын элөң хөй кажалары бо-лгаш култура-амыдыралын ори-навалары тутунулаан болгаш чү-дүн-баазын технианы, механиз-нерин баа урелит уксалыг мал-дарын саткылап алган. Чер болган мал ажыдаарың културазы элөң бедир.

Хуваашпас фондунуң өзүлдө-нүн кол дөзү болза колхозтуң акша орулгазында хуваашпас фондуге шилчилте болур. Көдөз ажыл-агый банкында капитал салымшы-нын савынче акша хөргөни хаа, хуваашпас фондунун составын-че кирер.

Ындыг болза-даа бараан бүдүр-гөниң хөдөлүр кавызынын калба-лары анча шын таралымны өскө-рлөшкенин бедирбес. Ол болза онза алыңын бараан бүдүргөлө-нү көлөң болгаш аргаар. Чүгө дөргө ол болза, хуу өңгөтө эвес, харын бүдүргөнгө чексек-херек-се-дерин ниитилештиргенин чүгө денеленден ылгалар ниитинин ийи хевирин өңүчүте үндөйлөткенин. Ийнчангаш ол бол-за, адванажыганын болгаш бүд-үргө анархиязын ала-чагарла боор хоилгуларынын хөдөлүшкө-нине таварышп, криистер болу-рунуң болдувар арганында хөстү, бараан бүдүргөлөниң үрүчүгү шүрөли ылгалар чорунга бо-гаш капиталист элементтерин тынп келтирине баа болбайн турар болгаш болуп шыдаас.

Социализм үениде бараан бүд-үргөниң хөдөлүр кавызынын калбары дөргө, бүдүргөнгө чексек-херексе-дерин болгаш херек-чүдүдөрүн бүдүрүп көвдүдөр, ниитинин ийи хевирин өңүчү тө-вүдөр болгаш бажыг баа анча үндөйлөш ниитилештин бүгү кел-жигүдөринин чаагай байлазы өсер, коммунизмдин дөдү чалды-не шилчирине эргежок чутула материалдыг байтайыг бедиктедир тургустунар дөдөң ол-лур.

Технианы колхозтарга садар чорук оларнын биле күрүнгөни арганыга кайы-кайызыга эконо-миятыг ажыктыг бооруңуң прин-ципине бараан-акша харызааларын калбартыр. Колхозтар продук-циязын эжең чарылды-биле хөй кылдыр бүдүрүгө чүткүр. Кү-рүнгө бүдүргө черери ботта-

таварыга болганда эвес, харын акша орулгазын кирген хире-ша-биле чылдык дүргүдө долтааткан шилчидип турарын көдөз ажыл-агый артельдеринге Устав үндө-дип турар. Ол акша хөргөни колхозтуң бүдүргөгө иштинге бол-гаш орулга-чарыга сметазын шы-гыс сатып чарыдаар.

Раيونун чамдык колхозтары ол чутула негедени күттөкөнөр баар таварылгалар бар дөргөн демде-лесе чогур. «Хадын», «Кызыл сыдыс», «Тинделге» колхозтарын хуваашпас фондуга оюму өзүп турар. Чижээ, «Хадын» колхозу бо чылдын 8 айларын иштинде 600 муң акша орулгазын кирип алган, он иштинден эжең дөргө-лө 180 муң рубльди хуваашпас фондуге шилчидер ужуруг.

Херек кырында колхоз баштаар чери (даргазы эш Василев) банкы-да капитал салымшыныче чүгө 30 муң рубль шилчилтөө. Ниитинин акыл-агыйн улам ийик бажылаарыга херектеер акша-хө-ргөни чымдырыныга сатып салбас чорутуң уламдан районун үетуне ады үген колхоз-тары бо чылдын август 20-де хо-стүгү акшаам бар турга-ла хувааш-пас фондуга 700 муң рубльди че-дир бирөөнер.

Хуваашпас фондуну четкелээр-нин болгаш ажылаарын талзы-биле улуг четкестер «Тинделге» колхозта бар. Бо колхозту баштаар чери кирип турар акша орулгазын капитал салымшыныга шилчидер түңү долтаам кирибейн ту-рар болгаш бар турган акша хөргө-нин колхозтуң бүдүргөгө планын баа орулга-чарыга сметазын ба-рымдаазалайын чарылап турар.

Чамдык колхозтарын дууртук-чулары хуваашпас фондуга акша хөргөни камналга чокка, акша-нын күжү хазелөөргө кайы хамаан чок ажылап турар чорук бола бар. «Искра» колхоз акша-нын улуг нурунун артелини күжү-би-ле күттөкөнөр арга бар турга-ла мал кажамы туттурар дөш өскөртөн ажылчынар хөдөлөп ал, оларга 70 муң рубльди төлөң. Колхозта тудуг бригаданы органи-заастан он ажызын шын улуру-тур ужуруг турган. Ийнчаарга колхоз баштаар чери ону кылаан.

Ындыг аяндыг, районун бүгү колхозтарыга эртең чылдын чар-гыдаа чогур сорулазында даш-каар 100 ажыг муң рубльди ху-ваашпас фондудан чарылган. Шак ындыг практика ниитинин акыл-агыйынын хөгжүдөинин темпизине саат ужураштырып турар.

Хуваашпас фондунуң өзүлдө-нине сатып салбас чылдык калган чачымды шилтирени-биле үе шаавы эргежок чутула.

Капитал салымшынга акша хө-ргөни чымы — колхоз бүдүр-гөниң бүгү адырларын шилтир-ли-биле көдүргенин, амыдырал чуртталгамы улам сайбардыры-нын эргежок чутула негедени бо-лур.

Л. НИКИТИН,
көдөз ажыл-агый банкынын
Бии-Хемде төлөөн.

Садыг ажылында четкестерни чайладыр

«Тинделге» колхозта көдөз мага-зини эргелелин Шидижки совет са-дыгың чурумун үрөп, садып алыш-чыларга карым болгаш оларнын аш-ша харышкан чедир хандырып бербей чачык болган. Колхозчу Шырпаңты, Мандылдын, баа Бай-мырын 3—5 рубльди харышкан чандырып берөөни айтырга чет-чир.

Бай-Тайга райпо баштаар чери чурум чок садыгыны хөмчөг алыр херек. Ылангы дүжүт ажал алышкынын ийик үенинде та-раажылар ортузунга садыгы шын организаастары чутула.

М. НОЯБРЬ,
Бии-Хем районун Ленин аттыг көдөз ажыл-агый артелине мага-зин эргелелин Малиновка ферма-зында малчынара амыдырадын

Ниитилелге хоралыг чорук

Совет чурттуң хөй националдыг хөй миллион бүгү чону, эр, херөө-жөн, улуг, биче чокка бодунуң со-регенин чымдырыныга сатып салбас чорутуң уламдан районун үетуне ады үген колхоз-тары бо чылдын август 20-де хо-стүгү акшаам бар турга-ла хувааш-пас фондуга 700 муң рубльди че-дир бирөөнер.

Хуваашпас фондуну четкелээр-нин болгаш ажылаарын талзы-биле улуг четкестер «Тинделге» колхозта бар. Бо колхозту баштаар чери кирип турар акша орулгазын капитал салымшыныга шилчидер түңү долтаам кирибейн ту-рар болгаш бар турган акша хөргө-нин колхозтуң бүдүргөгө планын баа орулга-чарыга сметазын ба-рымдаазалайын чарылап турар.

Чамдык колхозтарын дууртук-чулары хуваашпас фондуга акша хөргөни камналга чокка, акша-нын күжү хазелөөргө кайы хамаан чок ажылап турар чорук бола бар. «Искра» колхоз акша-нын улуг нурунун артелини күжү-би-ле күттөкөнөр арга бар турга-ла мал кажамы туттурар дөш өскөртөн ажылчынар хөдөлөп ал, оларга 70 муң рубльди төлөң. Колхозта тудуг бригаданы органи-заастан он ажызын шын улуру-тур ужуруг турган. Ийнчаарга колхоз баштаар чери ону кылаан.

Ындыг аяндыг, районун бүгү колхозтарыга эртең чылдын чар-гыдаа чогур сорулазында даш-каар 100 ажыг муң рубльди ху-ваашпас фондудан чарылган. Шак ындыг практика ниитинин акыл-агыйынын хөгжүдөинин темпизине саат ужураштырып турар.

Хуваашпас фондунуң өзүлдө-нине сатып салбас чылдык калган чачымды шилтирени-биле үе шаавы эргежок чутула.

Капитал салымшынга акша хө-ргөни чымы — колхоз бүдүр-гөниң бүгү адырларын шилтир-ли-биле көдүргенин, амыдырал чуртталгамы улам сайбардыры-нын эргежок чутула негедени бо-лур.

Л. НИКИТИН,
көдөз ажыл-агый банкынын
Бии-Хемде төлөөн.

Колхозчу малчынарда

Таңды районун «Совет Россия» колхозунуң хойжуу эш Биче-оол бодунуң күжү-биле өртең чымын 47 тонна ситенин бедиктеген. Хойжу бо чымын 60 тонна ситенин бедик-төөр деп хуэлөгө алган 73 тонна-ны бедиктеген.

С. СЮРЮН.

Чая-Хөл районун «Тинделге» колхозунуң хойжуу эш Чыргал-оол кылтаанын чанындан болгаш өске-даа черлерден 8 тонна ситенин бодунуң күжү-биле бедиктеген.

Т. СУНДУЙ.

ны бүдүрерин дүргөн хөгжүдери-нин талзы-биле Пленуңун айты-ман программаны боттандырып машина тудушкунун улам ийик хөгжүдөргө, колхозчу хошуларын үнүш-дүштүгүн, бедиринге, улету-рүн херекте бараннарнын бүдү-рүлгөни өвүдөдиргенге чутула роолду ойнар.

Аграр айтырыг талзы-биле марксисчи-ленинчи өөрдигте бу-руңгаар чаа балзын СЭКП ТК-нын февраль Пленуңун болгаш ССРЭ-нин Дөдү Советинин бешик чылгыланын бирги сессиянын ниитиндеринде болгаш материал-дарында кылган. Марксисчи-ленин-чи экономиктиг теория социализм-ден коммунизмге чортуу шилчиге-лениң үениде өңүчүн ийи хевир-леринин хөгжүдөинин улгаймш-кынарын чоттандырган-биле, социализм үениде бараан-акша харызааларын ханы анализ-биле, хувааланың социалисттик принципинин хөдөлүшкенин улам долу илередилиги-биле бай-лашкан.

Элөң каш чыл мурнунда биринчи экономиктиг литературасын кол-хозтуң, ботушкун өңүчү амгы үе-ча-даа совет ниитилештин бүдүргүч күштеринин хөгжүдөини моондак-тан эгелей берген дөз бола иле-ретинин турган. Ол бодолдо СЭКП ТК-нын сентябрь (1953 ч.) Плену-му херек кырында бургу шапкан болгаш аде көргөн, ол Пленум көдөз ажыл-агыйнын хоужаашкынында чыдаганнарын илеректен болган он-биле кыды колхоз тургузуу бо-луна шилчигеленин болдунар ар-галарын ам-даа ыракта-ла төндүр ажылаан деп чүвени көргүсөң.

Партиянын ол айтышкынын колхозтарын күштөрүн дүргөн хөгжүдери-нин талзы-биле Пленуңун айты-ман программаны боттандырып машина тудушкунун улам ийик хөгжүдөргө, колхозчу хошуларын үнүш-дүштүгүн, бедиринге, улету-рүн херекте бараннарнын бүдү-рүлгөни өвүдөдиргенге чутула роолду ойнар.

Аграр айтырыг талзы-биле марксисчи-ленинчи өөрдигте бу-руңгаар чаа балзын СЭКП ТК-нын февраль Пленуңун болгаш ССРЭ-нин Дөдү Советинин бешик чылгыланын бирги сессиянын ниитиндеринде болгаш материал-дарында кылган. Марксисчи-ленин-чи экономиктиг теория социализм-ден коммунизмге чортуу шилчиге-лениң үениде өңүчүн ийи хевир-леринин хөгжүдөинин улгаймш-кынарын чоттандырган-биле, социализм үениде бараан-акша харызааларын ханы анализ-биле, хувааланың социалисттик принципинин хөдөлүшкенин улам долу илередилиги-биле бай-лашкан.

Элөң каш чыл мурнунда биринчи экономиктиг литературасын кол-хозтуң, ботушкун өңүчү амгы үе-ча-даа совет ниитилештин бүдүргүч күштеринин хөгжүдөини моондак-тан эгелей берген дөз бола иле-ретинин турган. Ол бодолдо СЭКП ТК-нын сентябрь (1953 ч.) Плену-му херек кырында бургу шапкан болгаш аде көргөн, ол Пленум көдөз ажыл-агыйнын хоужаашкынында чыдаганнарын илере

АТЕИЗМ ТИИЛЕП ТУРАР

Мээк чыгуу турмушунун арзыгынын ошондо дүүлүп кетет деген чыгаралар алдык. Мээк мораль таламына да улуттук диктанды жергетип турар кыялдарын чагалаары алардын арасында саягым-сетелиги дайындыгына, улут өөрүштүкү-биле номчолан мен. Чыжээ, Бранск областын Новоселд стурдан башкы В. А. Локотевтү менен биз жөнө биле;

«Шажындан чүтө адырыган мен» деп чыгуудан автору шын орукче-бистен Ада-чүтүктүстү алдарды дөшт, коммунисттик турмушту дөшт орукче киргенге-биле ача байыр чедирерин күзөдүм».

Омскиден 65 харым А. И. Казакованын бизгези: «Шыныгы чыгы-биле шажындан кыздык-даа нянт чүтө чок деп эвалерин ак-сетели-биле нянтин турмушунда чүтөктөп ханымыдан ажак четирдим».

Шажындан чыгарылганын дугайын Лениградтан өштөр Беллев биле Бем, Козельскиден Д. А. Гуренович, Кировтан В. И. Чигарских, Москва чогууздан А. И. Билинников, Бранск областын Ельница хоорай чурттуу семинарист чооран Н. А. Дорейский болган оон-даа эске кы-төп кижилер бизгези бер.

62 харым өстөн Б. Б. Худаловтун бизгези болза: «Чамдык шажы чыгуудеген кижилер болза, чүтө коммунистер бурганга бүтүрөйүн турар деп болуп турарлар, а мен коммунист эвес-даа болузма шажындан анык чоораш-ла адырыган мен. Барангы бүтүлүк кижилерин шажына огуру бүтүрөйүн ажылап турган амьдырды баймырны үргүчүлүк турар кы-төп шажынылар деп болбайн, харын болдуарыны эвалерин чыжырбайн эки кылган-дыр эвалер».

Шажын боттарынын угаан сеткалыи кайы хире хеме болган чооранынын дугайында, оон олар канчап хосталганынын болган нянтини күш-ажылыны кылган кайы хире сетка сагыж таарымын турмушун дугайын, социалисттик нялтале оларга азс-кежиктиг болган култууртук амьдырды канчаар хандырып берип турарынын дугайын кы-төп чагалаарыны авторлары чугаалап турарлар.

Совет Эвилелини күзөлдөн хостуун СССР-инк Штатуциялык магалдан турар: шажын чыгуугенин Бу-чүрүмүн сагып хемдегилеринин болган шажына уур пропаганда чоордарынын хостуун бүтү хамалдылаарга берген. Шажын чыгуудеген кижилерин бастаар чорукту бисте хорутуула. Индыг-даа болза, шажына чыгуусе тамакталары шажын чыгуудеген кижилер бастаар өргөлдү дэони ол эвес-ле болгай. Оон-биле кыды мээп ан турар чагалаарынын арасында ат-салдымнан чагалаар база бар, олардын авторлары болза, шажындан адырылганын дугайында мени бак өсгөн, бурганга бүтүрөсө бүтү-ле кижилерге кылмак-ыла-даа турар. Олар мени шажында адырылган дугайында эвес, харын ол дугайын ажы-биле кылмыканын дугайында мени кончүк бургуу шап турарлар. Ам чок чагала бургууде индыг чугаалаар бар: «Адырылган-дыр сен — мыттыла. Бүтү чуртга алгарган херөөн чүж». Ам: «Амгы үдө чүдө чөрдөк кижилер шажына бүтүрөп болур деп чүрөгө чыгынгн чок билир бис. Индыг-даа болза сен үрөс-дилитте өөрөгтөг чөв болганда, жеже-лаа чыганыншыкынын болууна алаа бүтү назымында баран болур умурдуг өсө».

Алаа-да шажыныч кижилер илчээр бизгези билидир. Харын шажын чыгуудеген болган бурганга бүтүрөсө деп чүвө болза—биче-ле дөргө боудн бак куду күзүргөнени ол ден түндөгө чыгуудеген кижилериний кы хемд каттымын турарлар. Ичанган мээп кылымнын олар буртуу шайпайн, боттарынын мелегейи-биле мени «амы чорукчу» кижя деп санап турарлар. Мээк—«частырымын» көргүзгөрдү дөшт, болчамчыг көргүзүлгөнтөн, шын барымдаларынын орунуга, билинди, аны-бүтү суудулардан чыгартар алган чагалаары олардын-биле долдурганнар. Мен билианын, суудуларын алаа номчурдан ону кычылдар дугууде семинарияга-даа, академияга-даа, үрөсө-даа тускый өөрөгөн-не болгай мен. Шажына чогуу-биле чыгуу чоорун шаамда ол-ла суудуларды бичип каан чүдөргөн утаа чок, удуурамынаа өскөрөйбө, алаа бүтүрөп чооранын шын-на харын. Ол дөргө амьдыралды шажын суудуларында хынаар деп мээк хей орадылган чооранын болган-дыр. Харын оон сыр дедир кылдыр керек: билианы болган аны-бүтү суудуларын амьдыра-биле, херек жырында болуп турар чүтү-биле хынаар. Билианын шүгүмчүлөкчү Бу-биле көргөнүн, бүтү-ле шажыныч суур номнарнын шүгүмчүлөкчү есу-биле номчаанын мээк карап айткан, шажыныч идеологиянын шын эвезин амьдыралды көргүзүп турарын билген мен.

Редакциядан. Бу чыгуудун автору П. Дарманский болза, мөөн мурунда шажыныч кижя чооран болган харын-даа бурган эртемнин кандыда деп аттыг чооран. Ур чыгуудар шажына чыгуу чорда, оон бир чок шажыныч эки шажындап шуут чыгарган. Ол экинчи сазлары-биле Дарманский шажындап шуут адырылганынын чыгалаарын, херле шажыныч каныгы-даа үндөсүн чок хоозун чоруну илереди. 1958 чылдын февралыда Украинанын «Киевская правда» солунга «Шажындан чүтө адырыган мен» деп чыгууду паралаан. Ол чыгууду эваледешкен республикаларнын, облатаарынын солунуна чара паралаалаан турган. Дарманский-нин ол чыгуу-дун номчуулар ажак чогуурады болган боттарынын болдуарыны авторга бичип турар. Ичанган «Атеизм тыкпен турар» деп чыга болза, авторуну номчуулар-биле паралаа дамыштыр нянт бичке-лери болур.

«Нянт делегей болгаарлыктын», «Нянт делегей угаан бодакчын», «бүтү таламы тура сорука» дөшт мшыкам болган оон-даа эске чүтө-ден-лаа артык чүдөдөр бар-ла болгай деп чамдык чагалаарынын авторлары санап турарлар. Чыжээ, Чо-боксардан А. Карповтун бидин турарлар: «Бурган дириг бар дөргөнгө бүтүрөп мен. Ону кыдыг-бир эг-биле адскавайн-дыр мен, индыг-даа болза ол бар. Дүнеки дөргөн өрүндөрдөн ол-ла сыдыктарын, бойдула ол-ла чараш болган таарыштырган чүдөргөн, өрөгөчөй туртугунган корум-чүрүмү болган оон-даа эске. Ол чү? Олар кайын кыганы? Чүгө түрүн турарлар?...»

«Чүдө-лаа артык күчүлүк чүвө» барына чамдык кижилерин бүтүрөп турары болза, бойдуствү болган кижя нянтеледиг хойбуларын, кандыг-бир болушкуну болган кижинин угаан болымында өскөрөлдөн чыгалаары чыгуудеген кижилерге билидирис, олар ону шын билип ан шыдавайн турарын көргүзүп турар. Шажыныч аны-бүтү чыгууде бүтүрөри бойдуствү болган нянтеледиг хойбуларын билип адырылган беле болбайнаа. Хуну, херин болган кижин бурган кылып каан дугайында шажыныч хоозун тоолду алаа-ла шөжкө-лөп алдыр астрономияны болган биологияны, Шидгин, Фесенковтү өрөгө-шынчеликте үндөсөлгөн боданын, Даринини авалыда теориянык өрөгө таламы-биле чедипшилерин ханы билип адырылган беле болбайнаа. Бойдуствү болушкунуарын «бир-ле күчүлүк мээ чыгууге» чыдак хал тайлыбырларын ону өрөгө таламы-биле шын тайлыбырларында белеп. Ичанган чыгуудеген кижилер өң-не белеп өрөгү-биле чоруп турарлар.

Бүтүрөп чапал туртуу бурган дугайында билиг дөргө кижинин хоозун боданынын түнөшөдир. Суудуларда чугаалап турары шажын кижин бурган чапал туртуу шапкан, харын кижилер боттары бурганны алаа бодан туртуу шапкан-дыр. Чамдык кижилериний бодан турары шажын, бурган кайда-даа бар, бойдуствү кижя бүтүрөп турар, индыг болганда бүтү бойду баса-ла бурган болуп турар. Бурган чүдө-даа артык күчүлүк мөңгө деп алгарышын турарлар. Бир-төэ индыг болганда ону билип алдыр деп жеже-лаа орадылган болза, хей шыжамыл. Бурган боду боттут эвес, көзүлөсө чүвө болганда материалдыг чег делегей-ни, боттуг чүдөргөн кыдыг аныч чапал туртуу турары? Делегей-де буддизм, магометанство, үндөс, христианство деп шажыннар бар. Оларын бурганнар чүтө ачы-агы-лы болуп турары? Бурган харын деп хоозун чүга база бар, ол дөргө хоозун бурган ады-биле кижилерин көчүп дараарынын, куданымын чыгуу арзы-дыр ийин. Херле ычанган аны-бүтү шажыныч арасында үргүчү-ле өжөнөшөкчө чоруп бар болганын ужуру чүд ычан? Бир эвес мал бурган дугайын бодантар чүвө турган болза, малдык чүтүгү буртуг тускый бурганныг турар ийин деп гректин буртугү философов Ксенофанниң хемдегиле-ле шын.

Бурганга бүтүрөп чорук боттарынын хосталганы дөшт демжесидин чугуламында улус чоынук меледейн чардыктырын, капиталисттик чурттарда ыт чок мөчүлөг дараалады чакыштырар чүдү болуп чооран болган болуп турар. Шажыныч кыдыг дошукн чаа дайынын, өжөлөкчү ханын дайыннарны, колонийни эваледиле болган күзүлдөшкүлүкчү болган күзүлдөшкүлүкчү бурганнын ады-биле боттарынын турган. Кандыг-даа бургуу чок миллион-миллион кижилерни уутуулаан сөөк ылгаар чорукчу, муракчы үсөл бодлы карангы бүтүлүктү чорукчу удурланган эртемденерин өздүрүп шажыларын бурганнын ады-биле боттандырып

турган.

Ватиканга баштаткан католиктик шажын өртемниң болган депшилеген күштери-биле ага чедир деи-секин турар. Ватикан Гитлерге болган Муссолиниге дузаалажып турган, а ам америка империалисттерге дузаалажып турар. Империалисттик күрүндөргөн чакырыч кижилерин шажын чыгуудеген таламында болуп, бурган бар деп ийдан дөштөл турарынын ужуру турган.

Владимирск областа Лукинския инвалиттер башында В. Н. Истоманич бачин турары болза: «Даштык күрүндөгүн улууртукчулары бурганга бүтүрөп, чүдү турала, кижилерге водородтуг болгаларын белектик турарлар деп ам Хрущев даштык корреспонденттерге шын харымыаан. Америкада болган капиталисттик өскө-даа чурттарда ажык чөштөр жеке ийик? Индыг-болза-даа миллиондар беле миллионлар чыгуудеген кижилер! Олар ажыкты чоноларын мөчүп дөртбөрдөрдөн ытайн турарлар. А бистин коммунисттик чазаамыс кончук көргөчөл. Чыжээ бо-дур. Мен инвалит кижя мен. Мээк ажык-стажым кончук өвөш. Индыг-даа болза мен инвалиттер бачында күрөгө хандырылганда турар мен. Мен мшыкам кижилер бисте хей. Бүтү-ле чүдөдөр-биле эки аш-чөм-биле хеп, эвилеге хандырылганга-биле эки хандырган бис. Бисте теленер-даа, солунар-даа, жүрүндөр-даа болган өскө-даа чүдөргө бар. Хаан казак үсөндө инвалиттер индыг амьдырал дугайын бодар-даа уаур чок турган».

Немец фашистерин коргутуч өздүкчү чорук бүтү делегейи билидир. Миллион-миллион кижилер бурганнын ады-биле олар уура-казанар. Балууну лагери чүгөсө чалгыс Освенцимге бичип фашистер кандыг-даа бургуу чок дөрт миллион кижилерин алып, хораннап, өртөдүп, боолап өздүргөнөр. Империалисттик күрүндөгүн суртаалаан турары бурганга бүтүрөп болган христианчы «моралаар» оон соон-ла ам чүү артар боор. Америка империалист бурганга бүтүрө-биле дөртбөрдө өздүкчү чорукту канчап холбаштырып турарынын көргүзүп болза, Индонезияга болган болушкуну дугайында «Правда» ның 1958 чылдын июнь 25-те меледей болур. «Америк шериг ужу-дучу Поуп чыгуудеген кижилер үрөгөчө бар чорда Мозукские ортудукта Амбону хоорайга дөргөп халдашканын кылган. Кандыг-даа бургуу чок оон-он кижилер балылап-тырган болган өздүктөн. Ол хүн болза АКШ-тын президентинин «тайбын дугайында бурганга дөртөөр хүн» кылдыр чарлаан хуну турган».

Кандыг-бир болушкуну шын тайлыбырлап билес чорук кижилерин бурганга чүдүрт чорукча дедирер. «Ындыктадырган сүт чүгө чүдөсө?»—деп хей-хей чагалаардын авторлары билип турарлар. Бактерияларын амьдыралында таарымчалык байдалар чок болза, сүт дүргөн үрелип басарынас деп чүвө билидир болгай. Сүт кижин индыг байдалыг турар. Арыг шилге сүт дыка үр дөргөйи аныг турар. Суу мыкыталдырынган-даа болза хемнер муң-муң чылдарда хал чылар, кудуктар чүс-чүс чылдарда турар-дыр. Хем, кудук суун эвес, а чамык хөлөкчө суун «мыкытал» көрүрөк, силерин ол «мыкыташканылардан» чүү болур эвес.

Хей-хей чагалаарын авторлары мээп амьдыралым ам кыдыг аныч туртугунганын соңуурган турарлар. Киветиң «Киево-Печерская лавра» деп күрүне заводенни-музейиний «эртөм болган шажын» деп салбарында өрөгө ажылачкы-цы болуп ажылап турар мен. Музейиний дирекцияны болган ажылачкычылары мени кончүк өөрүн үз-дөп алганнар. Мен ам Киевтиң кыды өөрөри ортукам шохоланып кирген мен. Индык айда 10 класс добуш.

Өң-бүлө байдык база таарыштырган. Шажындан адырылганы менен чөдөл келген. Ур үдө ажык-биле чугулаанымыс сөө-луңде ам өтөгөйп алган бис.

Уауг чаалай өргөлери болган демократтыг хосталганы совет улуса хандырып берген төрөөн коммунисттик партияга чыжөгөөр чүдү чок өөрүп четирген мен. Шажын чүдүлгөнгө кижилер чүдүп чөрөүн, чүдүвөсө кижилер шажына уаур пропагандалы чорутуун. Күзөлдөн хостуун ажылап алган бурганга шындыгын, шажын чыгуудеген ал-бан черлеринге өөрөйи, ажылап-лаа чоруп. Шажын чыгуудеге удур-ланышкы үсөл бодадыг апарган, ам чаа, чогаалчыч болган азс-ке-жиктиг амьдыралды өгөлдөн.

П. ДАРМАНСКИЙ.

Кыдаттын Коммунисттик партиязынын ТК-зынын Политбюрозунун калбак хуралы

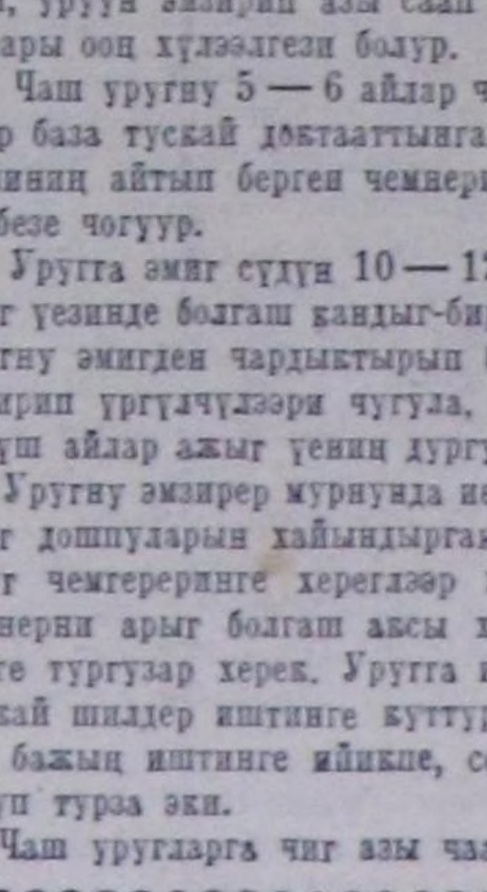
ПЕКИН. (СЭТА). Кыдаттын Коммунисттик партиязынын ТК-зынын Политбюрозунун калбак хуралы август 17-ден өгөлөсө 31-ге чедир Хейбей можда Байдайдөге болуп өртөлгөн.

1959 чылда күрүндөгү экономикалык планынын дугайында, үдөштүгө болган көдө ажы-агый бүтүрөгө-янык байдалын дугайында, а ол шыкшам көдө ажы-агый дугайында, садиг дугайында, политика дугайында, чырыдышкы дугайында болган өскө-даа айтырылганы ол хуралга көргөн.

Бо чылын 10 миллион 700 муң тонова канын өздөлдөр дөшт демжеселе бүтү партияны болган бүтү кылды улусту ЕКП ТК-нын Политбюрозу кыйгырган.

Совет геофизика ракетанын чедипшилерин мөшөп көргөн табигый кырөөнгө Совет Эвилелиниң улут салымшыкы болуп турар деп «Гуаньин Жибо» солун бичкөө. Октаргай делегейчө оруту кижяны мурунга ажыдып берген эртемниң өртөгөн ол чаа-чаа үнө-лиг меледлер-биле долдуур. Октаргай делегейчө дириг организмниң ухарынын чугула айтырымы совет өртем шийтирлөөн деп «Чжунгоцинь» бис» солун өгөсө-де бичкөө.

Совет Эвилелиниң кайгамчык улуг чедишкенинери

Филиппинер. Тараатын кижя рис шөлүн тырмык майыстарыг шары-биле тарып турат. Фото В. Виктороветуу. СЭТА-нын фотокрониказы.

Совет чазактын чаа тайбын эгелөөшкини

ДЕЛИ. (СЭТА). «Правданың» корреспондентинин айтырылганын СССР-инк Министрлер Чөвүлөгүн Дарганы Хрущевтун харымыары индий парлаганын болган хей-нянтиний өң улут соңуу-рталын хаймыктырган. Ол харын Совет Эвилелиниң чаа тайбын эгелөөшкини кылдыр көрүп турар.

Эйлендер адролуг мөнөдөлөр-и соксодырын чүгөсө чыгыс чыг дугууде чөптөрөңчи турар. Совет чазаа адролуг хестенгит бүтү мөнөдөлөрүн бүтү чурттар көзө мөңгөдө хоруудаа турарын сана-дап турар ол фактыны «Стейтс» солун эвалеп хемдегилген.

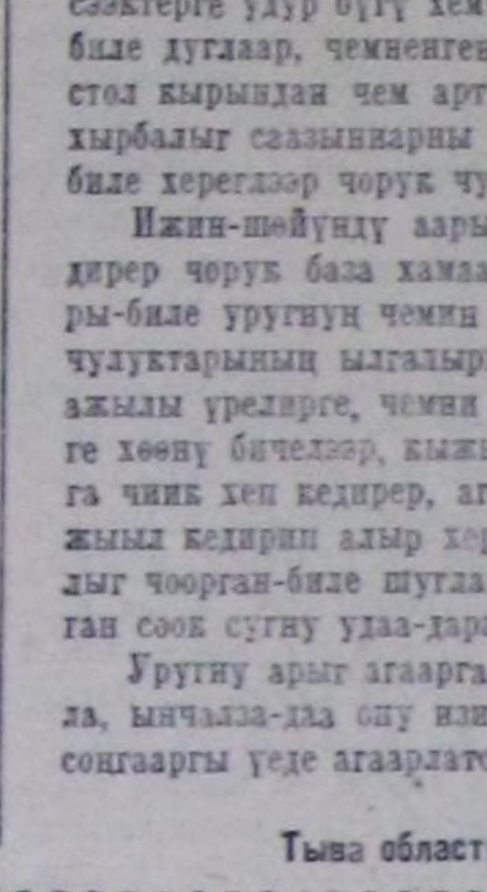
Польша — ужар-чүдүлүг калбак четкилик чурту болу берген. Чурт-тун шөөвөдөстөр хоорайлары-биле болган ырак төнтөрү-биле Варшава агаар оруу-биле харылажып турар. Даштык шугумунаа база ажылап турар агаар оруу-биле артыкча сөөгү чылдарда Польша шажын шугумунаа алаан каш пассажир самолеттары болуп турар.

Чурттуң хей-хей хоорайларында тускый делегейлерин ажыдып, оларда шериг самолеттары-биле чер-гелештар, вертолетьтарнык, спортук машиналарын, хамааты ужар-чүдү-лүг самолеттарынын болган пландер-лерин хей саныг хеварлерин делет-терин көргүсөң.

Польша — ужар-чүдүлүг калбак четкилик чурту болу берген. Чурт-тун шөөвөдөстөр хоорайлары-биле болган ырак төнтөрү-биле Варшава агаар оруу-биле харылажып турар. Даштык шугумунаа база ажылап турар агаар оруу-биле артыкча сөөгү чылдарда Польша шажын шугумунаа алаан каш пассажир самолеттары болуп турар.

Чурттуң хей-хей хоорайларында тускый делегейлерин ажыдып, оларда шериг самолеттары-биле чер-гелештар, вертолетьтарнык, спортук машиналарын, хамааты ужар-чүдү-лүг самолеттарынын болган пландер-лерин хей саныг хеварлерин делет-терин көргүсөң.

Эрткен чылын Польша самолет-дик каш-каш он муң тонова чыг-терин көргүсөң.

Чазактын экономикаын болган

Варшава. (СЭТА). Польша улус-тун чацкы болган байырамы болу берген «ужар-чүдүлүг хунери» улусчу Польшага өгөлөсө. Бо хү-нерде шериг болган хамааты ужар-чүдү-биле калы Польшанын дайын сөөлдөгө чылдарда тургуствуган ужар-чүдү улетитири база бөдүнуң чедишкенинери көргүзүп турар.

Чурттуң хей-хей хоорайларында тускый делегейлерин ажыдып, оларда шериг самолеттары-биле чер-гелештар, вертолетьтарнык, спортук машиналарын, хамааты ужар-чүдү-лүг самолеттарынын болган пландер-лерин хей саныг хеварлерин делет-терин көргүсөң.

Польша — ужар-чүдүлүг калбак четкилик чурту болу берген. Чурт-тун шөөвөдөстөр хоорайлары-биле болган ырак төнтөрү-биле Варшава агаар оруу-биле харылажып турар. Даштык шугумунаа база ажылап турар агаар оруу-биле артыкча сөөгү чылдарда Польша шажын шугумунаа алаан каш пассажир самолеттары болуп турар.

Чурттуң хей-хей хоорайларында тускый делегейлерин ажыдып, оларда шериг самолеттары-биле чер-гелештар, вертолетьтарнык, спортук машиналарын, хамааты ужар-чүдү-лүг самолеттарынын болган пландер-лерин хей саныг хеварлерин делет-терин көргүсөң.

Чазактын экономикаын болган

Совет эртем чугула айтырыгны шийтирлөөн

ПЕКИН. (СЭТА). Совет Эвилелиниң геофизика ракетанын салым үндөгүн дугайында меледей Кыдат Улус Республикасынын парлагалы болган хей-нянтиний кайгамчык улут соңуурга-биле уткан.

Ракетаның ужуру чоруп турганынын дугайында меледери бүтү төп солуннар өскө-чөлдөрдө улут эгелер-биле парлап, хуржула кылдыр иттар удуудуш-кунуң чедишкенин өрттиргенин, ол ракетанын улут деизининий дугайын эвалеп хемдегиле турар.

Польшада «ужар-чүлүг хунери»

Варшава. (СЭТА). Польша улус-тун чацкы болган байырамы болу берген «ужар-чүдүлүг хунери» улусчу Польшага өгөлөсө. Бо хү-нерде шериг болган хамааты ужар-чүдү-биле калы Польшанын дайын сөөлдөгө чылдарда тургуствуган ужар-чүдү улетитири база бөдүнуң чедишкенинери көргүзүп турар.

Чурттуң хей-хей хоорайларында тускый делегейлерин ажыдып, оларда шериг самолеттары-биле чер-гелештар, вертолетьтарнык, спортук машиналарын, хамааты ужар-чүдү-лүг самолеттарынын болган пландер-лерин хей саныг хеварлерин делет-терин көргүсөң.

Британ тред-юнионнарнык конгрессиң ажиттынганы

БОРНЕМУТ. (СЭТА). Британ тред-юнионнарнык чаа бүрү болур 90-ты конгресс сентябрь 1-инн эргө-ниле Борнемутта ажиттынганы.

Конгресстин ажилында профессионалдеринин 8337325 кельгүндөринин төлөөлөй 1 муң чыгам төлөөлөр кырган турар.

Британ тред-юнионнарнык конгресси бо чылын Англиянык экономикаын улут башымшыкынын, ажык чакышкынынын өздө-лөңин болган ашчык чоноларын боттуг ажыл телевидения эвалөө-шкенин байдалдарында чымылган.

Ол бүтү чазактын ажыкшынарга уаур политикаын чамгыс аш проф-өвиледе тастикаын ажыдап кылы-рынын өргөкчө чугулазын онза күш-биле албайн турар. 90-ты конгресстин чугулаам манат турары Бузаар алырга, ол болза, шынгы-рап турар дамчыр чугаалаар-биле алырга Макмилланын чазаның 1959 чылда хуусаа бетинде чор-дурун бодоп турары чаа парламент соңугуларыннын мурунда Британ тред-юнионнарнык конгрессинде кырип турар профессионалдерин улууртукчуларынын сөөгү жура-жышкымы болуру-биле тодаргай-латтымын турар.

даштык политикаын ол резолюциялар шынгы шүтүчүлөп турар болган Англиянык чааа ядро-лук хестенгит мөнөдөлөрдөн бол-гаш ол хестенгит бүдүрөндөн ай-талазын база улут күрүндөгүн чазактар баштынырынын чөвүлө-хуралын чымылдырарын чөдү азын деп меледөлөр көдүрүп турар.

Конгрессти британ тред-юнион-нарнык конгрессиний дарганы Том Ийтс ажиткан. Англиянык эконо-миянык байдалынын баксырашкы-нын ол бөдүнуң чугаазында хемде-лөөн. Улетитири хей-хей адыр-ларында бүдүрүлгенин чамгыс чөргө таптаашкыны көстүп турар деп ол чугаалаан. Бүтү-ле хемдектөри ба-рымаалаан алырга, чазак болза ажыл чоктарын армиянын дайын үсөлдөн бөрү турганымда ырка хей кылдыр тургузарынын оруу-биле бодоп деп шийтирген айт-кандыг деп Ийтс чугаалаан. Билелер-ни кандыг-даа сорулга чокка ку-думчулар көзүп кылаштан чоруп кылдыр көдүрүп турар политикаын чазак база дагын өш-биле чорудуп турар. Өртөктөрүн байдалында ба-за эки чөвө чок. Кылмы ажыкча кызырышкыны, бүдүрүлгөдө таптаашкын, өртөктөрүн өздөдө —амгы чазактын национал өртө-кчө-биле чөргөшөтир конгресс иштики болган делегей айтыр-галарын таламы-биле тус-тус проф-өвилелдериний кыргын резолю-цияларын чугуаладыр.

Чазактын экономикаын болган

Британ тред-юнионнарнык конгресси бо чылын Англиянык экономикаын улут башымшыкынын, ажык чакышкынынын өздө-лөңин болган ашчык чоноларын боттуг ажыл телевидения эвалөө-шкенин байдалдарында чымылган.

Ол бүтү чазактын ажыкшынарга уаур политикаын чамгыс аш проф-өвиледе тастикаын ажыдап кылы-рынын өргөкчө чугулазын онза күш-биле албайн турар. 90-ты конгресстин чугулаам манат турары Бузаар алырга, ол болза, шынгы-рап турар дамчыр чугаалаар-биле алырга Макмилланын чазаның 1959 чылда хуусаа бетинде чор-дурун бодоп турары чаа парламент соңугуларыннын мурунда Британ тред-юнионнарнык конгрессинде кырип турар профессионалдерин улууртукчуларынын сөөгү жура-жышкымы болуру-биле тодаргай-латтымын турар.

Чынгине чөвүлөдиг өчкөт өлет-көш-биле чөргөшөтир конгресс иштики болган делегей айтыр-галарын таламы-биле тус-тус проф-өвилелдериний кыргын резолю-цияларын чугуаладыр.

Чазактын экономикаын болган

Британ тред-юнионнарнык конгресси бо чылын Англиянык экономикаын улут башымшыкынын, ажык чакышкынынын өздө-лөңин болган ашчык чоноларын боттуг ажыл телевидения эвалөө-шкенин байдалдарында чымылган.

Ол бүтү чазактын ажыкшынарга уаур политикаын чамгыс аш проф-өвиледе тастикаын ажыдап кылы-рынын өргөкчө чугулазын онза күш-биле албайн турар. 90-ты конгресстин чугулаам манат турары Бузаар алырга, ол болза, шынгы-рап турар дамчыр чугаалаар-биле алырга Макмилланын чазаның 1959 чылда хуусаа бетинде чор-дурун бодоп турары чаа парламент соңугуларыннын мурунда Британ тред-юнионнарнык конгрессинде кырип турар профессионалдерин улууртукчуларынын сөөгү жура-жышкымы болуру-биле тодаргай-латтымын турар.

Чынгине чөвүлөдиг өчкөт өлет-көш-биле чөргөшөтир конгресс иштики болган делегей айтыр-галарын таламы-биле тус-тус проф-өвилелдериний кыргын резолю-цияларын чугуаладыр.

Чазактын экономикаын болган

Британ тред-юнионнарнык конгресси бо чылын Англиянык экономикаын улут башымшыкынын, ажык чакышкынынын өздө-лөңин болган ашчык чоноларын боттуг ажыл телевидения эвалөө-шкенин байдалдарында чымылган.

Ол бүтү чазактын ажыкшынарга уаур политикаын чамгыс аш проф-өвиледе тастикаын ажыдап кылы-рынын өргөкчө чугулазын онза күш-биле албайн турар. 90-ты конгресстин чугулаам манат турары Бузаар алырга, ол болза, шынгы-рап турар дамчыр чугаалаар-биле алырга Макмилланын чазаның 1959 чылда хуусаа бетинде чор-дурун бодоп турары чаа парламент соңугуларыннын мурунда Британ тред-юнионнарнык конгрессинде кырип турар профессионалдерин улууртукчуларынын сөөгү жура-жышкымы болуру-биле тодаргай-латтымын турар.

Чынгине чөвүлөдиг өчкөт өлет-көш-биле чөргөшөтир конгресс иштики болган делегей айтыр-галарын таламы-биле тус-тус проф-өвилелдериний кыргын резолю-цияларын чугуаладыр.

Чазактын экономикаын болган

Британ тред-юнионнарнык конгресси бо чылын Англиянык экономикаын улут башымшыкынын, ажык чакышкынынын өздө-лөңин болган ашчык чоноларын боттуг ажыл телевидения эвалөө-шкенин байдалдарында чымылган.

Ол бүтү чазактын ажыкшынарга уаур политикаын чамгыс аш проф-өвиледе тастикаын ажыдап кылы-рынын өргөкчө чугулазын онза күш-биле албайн турар. 90-ты конгресстин чугулаам манат турары Бузаар алырга, ол болза, шынгы-рап турар дамчыр чугаалаар-биле алырга Макмилланын чазаның 1959 чылда хуусаа бетинде чор-дурун бодоп турары чаа парламент соңугуларыннын мурунда Британ тред-юнионнарнык конгрессинде кырип турар профессионалдерин улууртукчуларынын сөөгү жура-жышкымы болуру-биле тодаргай-латтымын турар.

Чынгине чөвүлөдиг өчкөт өлет-көш-биле чөргөшөтир конгресс иштики болган делегей айтыр-галарын таламы-биле тус-тус проф-өвилелдериний кыргын резолю-цияларын чугуаладыр.

Чазактын экономикаын болган

Британ тред-юнионнарнык конгресси бо чылын Англиянык экономикаын улут башымшыкынын, ажык чакышкынынын өздө-лөңин болган ашчык чоноларын боттуг ажыл телевидения эвалөө-шкенин байдалдарында чымылган.

Ол бүтү чазактын ажыкшынарга уаур политикаын чамгыс аш проф-өвиледе тастикаын ажыдап кылы-рынын өргөкчө чугулазын онза күш-биле албайн турар. 90-ты конгресстин чугулаам манат турары Бузаар алырга, ол болза, шынгы-рап турар дамчыр чугаалаар-биле алырга Макмилланын чазаның 1959 чылда хуусаа бетинде чор-дурун б